

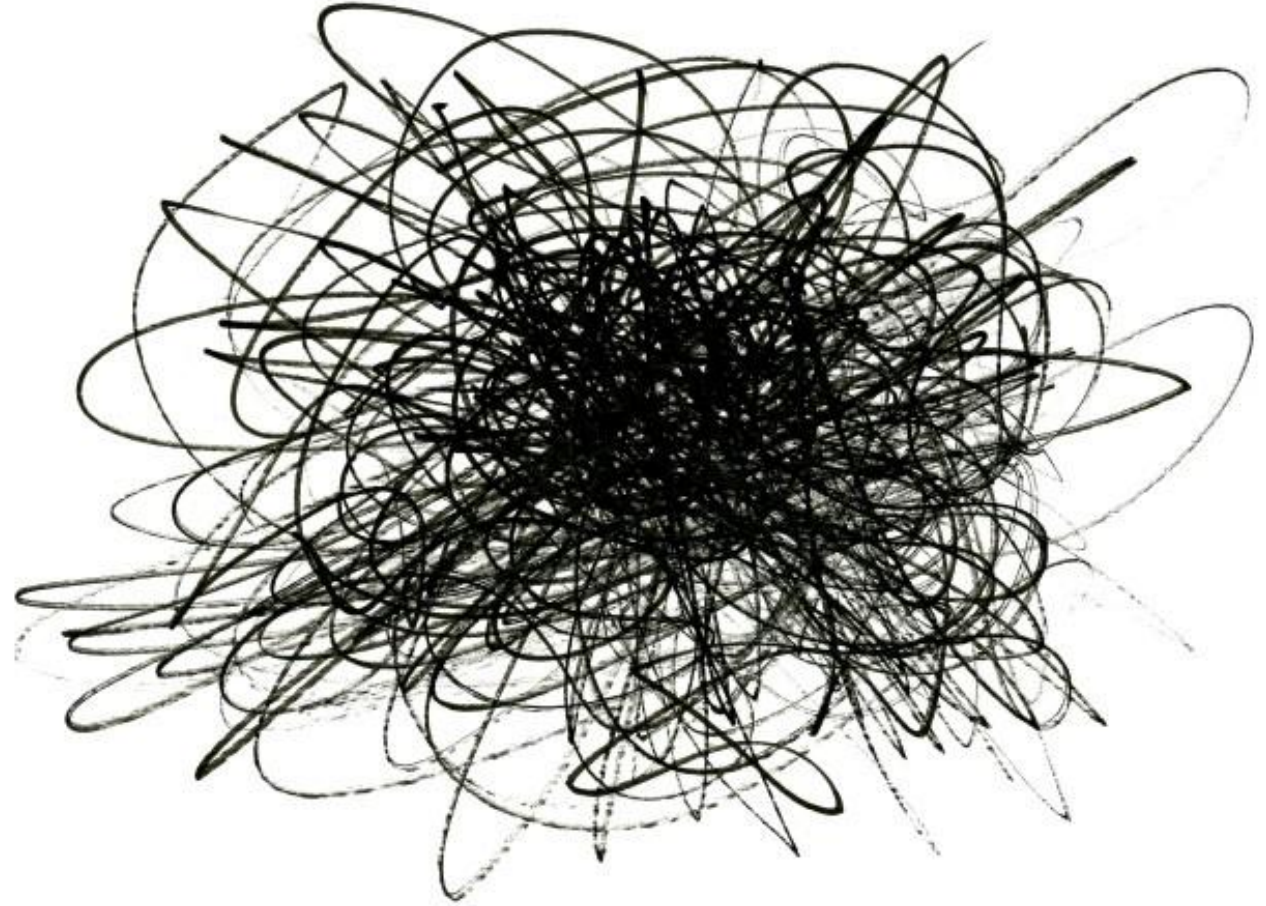
Vyhledávání informací

Úvodní organizační hodina
Úvod do procesu vyhledávání
17. 9. 2021

Kdo jsem?

- Tomáš Marek
- marek@kisk.cz

Kde běžně vyhledáváte?

„Why can't I just use Google?

My professor told me that I have to use the library to do research for my assignment, but I'm not really sure why. I usually just use Google for the information I need.“

„Why can't I just use Google?”

My professor told me that I have to use the library to do research for my assignment, but I'm not really sure why. I usually just use Google for the information I need.“

Google
prohledává jen
povrch internetu.

Všechno není
k nalezení
na webu!

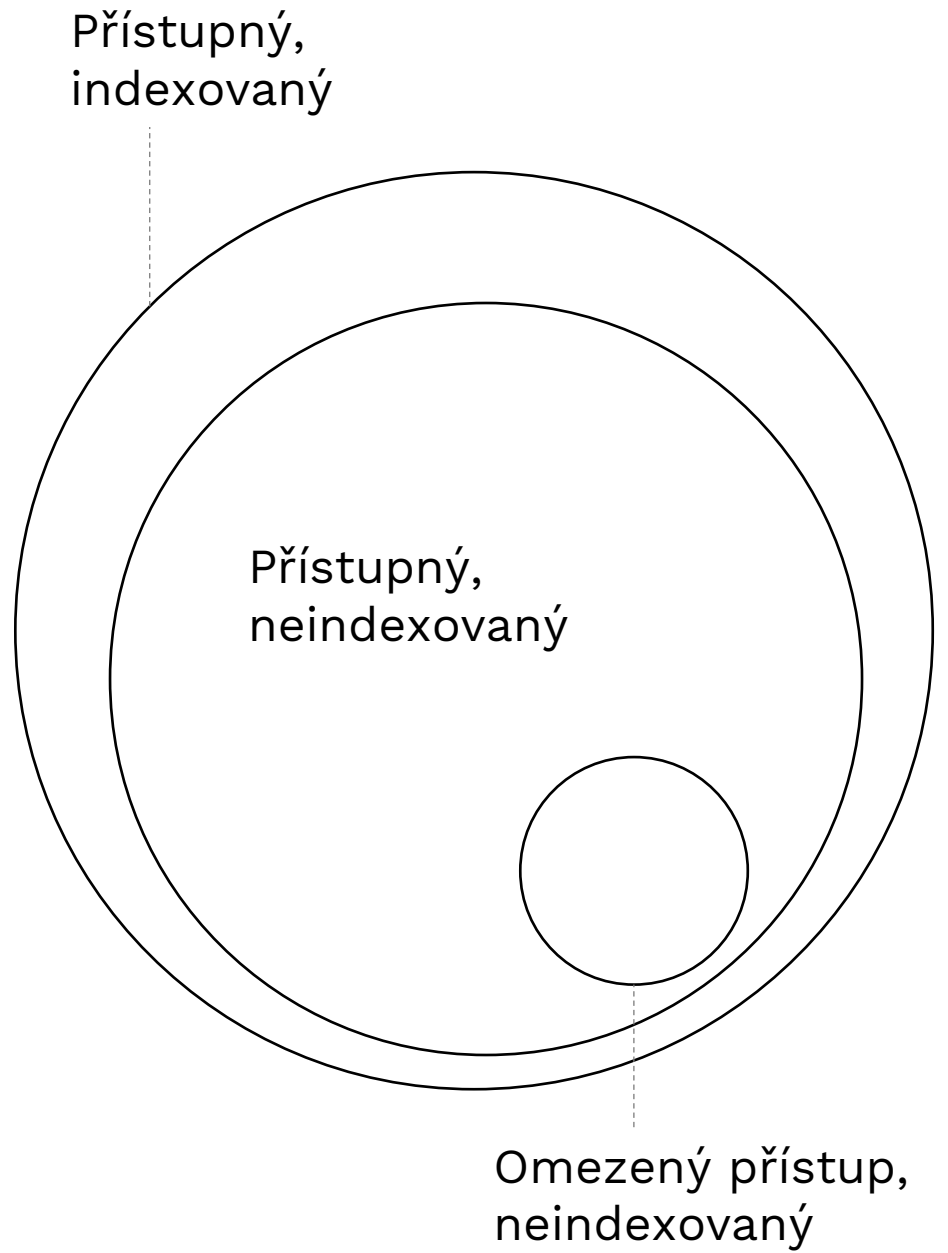
Na web může
každý dát
cokoliv.

Za kvalitní
informace se
často platí.

Máme na to
specializované
nástroje.

V knihovně
jsou školení
profesionálové.

Knihovna
nejsou jen
tištěné knihy.

Google není zlo!

Vyhledávačka

Vyhledávačka

Dva turisté se v roce 2012 ocitli u soudu poté, co se opili a ukradli (**koho/co?**) jménem Dirk ze zábavního vodního parku v Austrálii.

Období: Dnes ▼ Zdroje ▼ Rozšířené ▼ Operátory ▼

Graf

Anotace

Schránky

Schránka

1053

[Připojit schránku...](#)

Vítejte v aplikaci
Můj.Anopress.cz

Víte, že...

si můžete zobrazit historii Vašich monitoringů?

Každý má svou cestu.

**Vyhledávání
není jen web!**

Na laně i na plátně

Je už posledním nestorem početné rodiny Berouskovy, žijícím v Brně: setká-li se člověk s pamětníkem artistické slávy, jímž pětasedmdesátiletý Jan Berousek, rodák z Javorníku na Jesenícku je, pak je dobré si vzít na pomoc tužku. Neboť sled jmen je příliš členitý.

Dědeček měl takové zvláštní jméno, jaké se dnes už neddává, psal se Silas Berousek a pocházel z Vlásenic u Tábora. Doma o něm vždy vyprávěl, že byl loutkohercem, ale původně držel zvěřinec. To, že v našich rodinách bývalo vždycky tolik dětí, vycházelo tak trochu z nutnosti — přivírá s úsměvem oči Jan Berousek — když se chtěla postavit skupina, aby bylo z čeho...

Měl tedy dědeček Silas čtyři syny, Josefa, Jana, Karla a Františka: první tři se věnovali artistice, poslední převzal menažérii. Jan vychoval opět Jana (našeho vypravěče), Matěje, který před nedávnem zemřel v Brně jako sedmasedmdesátiletý, Martu (1901), žijící v pražském Proseku, Emu (1903), dítě v brněnských Židenicích a Karla (1905), jenž bydlí v Ústí nad Labem.

Provazochodecké umění převládalo, někteří Berouskové však později přešli do kolektivu artistů pod šapitó: Matěj Berousek projel od roku 1956 Sovětský svaz, Indii, Rumunsko, Bulharsko, Polsko, Španělsko, Norsko, Dánsko, Holandsko, Anglii a Švédsko, kde reprezentoval československé barvy, některé země navštívil několikrát. Plátna tvrdě nřápravá, artistická škola pro mladou generaci, umístěná v Horních Počernicích, se teprve otvírala.

Jan Berousek začínal jako provazochodec od svých devíti let. — Rádí jsme jeli do Uherského Hradiště, do Kroměříže, dobrý býval Pterov,

Olomouc a Ostrava, i Královo Pole — ale na tak velkém náměstí, jako má třeba Prostějov, se někdy vybralo stěží tisíc korun, když byla nezaměstnanost... Konkurenci jsme měli i mezi sebou, na laně chodili Triškové z Brandýsa, Lankašové, Šmidové, Kaisrové — ti přetrvali do dneška... Ostatně, byly mezi námi rodinné vztahy, artistické svadby dbaly na profesi...

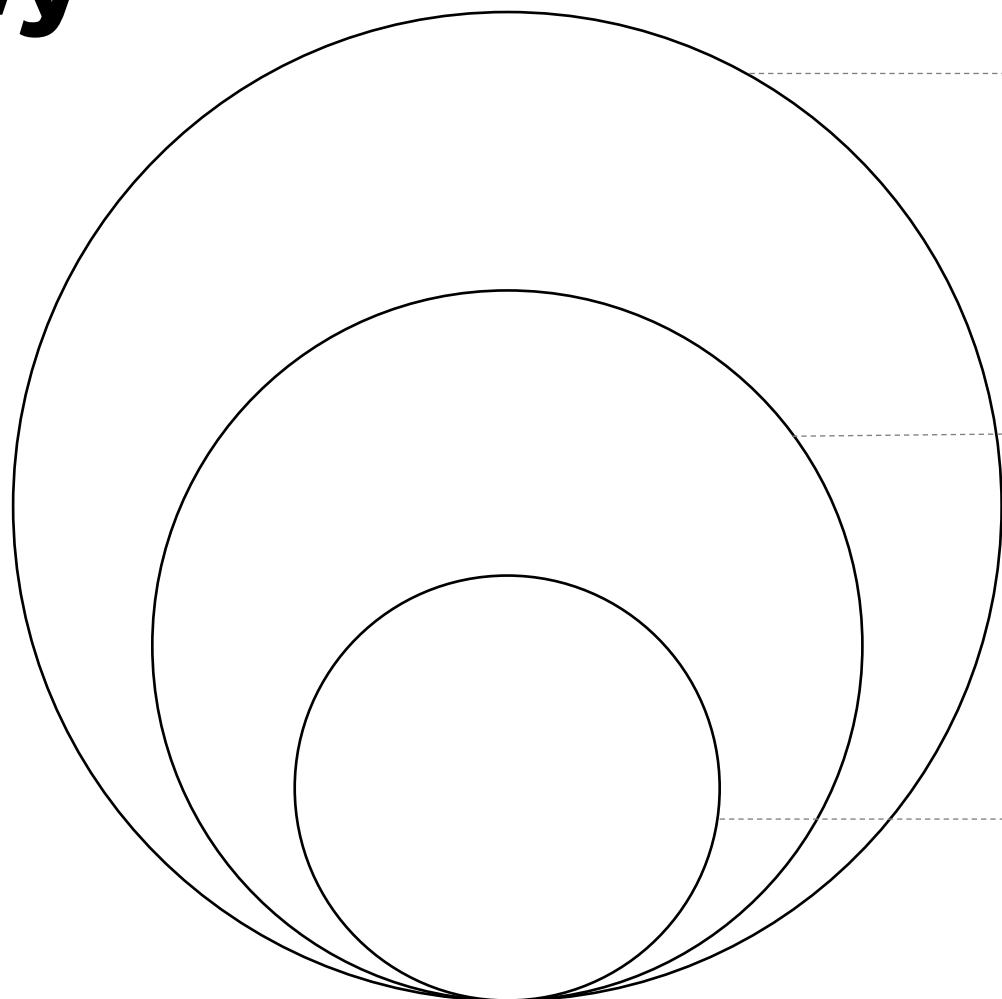
Je tu však ještě jeden mezník této cesty. Brněnští občané zhlédli první pohyblivé obrazy v hotelu Grand už v létě 1896, rok po vynálezu bratří Lumířů, k prvním majitelům kinematografu patřil rovněž pražský Josef Šváb-Malostranský, jak známo sám herec, který promítal na přelomu století i v Brně v tzv. Doretově dvoře, tedy tam, kde je dnes přibližně premiérové kino Družba.

Rodiče Jana Berouska zakoupili v roce 1901 v Linci kočovné kino za těžce vydobytých 300 zlatých, aby si zajistili živobytí i na zimě, přilepšili si svého času varietém, kde se na činěnce objevil také Gustav Frištenský. K promítání přístroj bylo ovšem nutné pořídit si hned i filmy, půjčovny zůstávaly zatím snem. Tak se stalo, že Jan Berousek starší uoděhl na brněnském „cirkusplacu“ poblíž dnešní Olomoucké ulice jedna z prvních představení. Patrně dosud neznámé zjištění pro filmového historika.

Z filmů mohli diváci oči nechat na Panně orleánské — už tehdy kolorovaném snímku — a na Saulu a Davidovi, pak ještě na Rusko-japonské válce — vzpomíná vypravěč, který se mimo jiné věnoval do roku 1945 také filmovému plátnu.

Děchodce? Jenom někdy... Jan Berousek zastane ještě kus práce v brněnském Parku kultury a oddechu mezi růžemi z papíru, které voní vzpomínkami nejvzdálenějšími. (n)

Wilsonův ložiskový model

Informační
chování

Information
behaviour

Hledání
informací

Information-
seeking
behaviour

Vyhledávání
informací

Information
search
behaviour

Vyhledávání informací

- TDKIV: Činnost, jejímž cílem je identifikace relevantních dokumentů nebo informací v informačních zdrojích (*např. plnotextové nebo bibliografické databáze*). Vyhledávání informací probíhá obvykle na základě konkrétního požadavku uživatele za pomoci dotazovacích a selekčních jazyků.

Information retrieval

- *Information retrieval* (IR) is the science of searching for *information* in documents, searching for documents themselves, searching for metadata which describe documents, or searching within hypertext collections such as the Internet or intranets. *(IGI Global)*

Tradiční modely vyhledávání

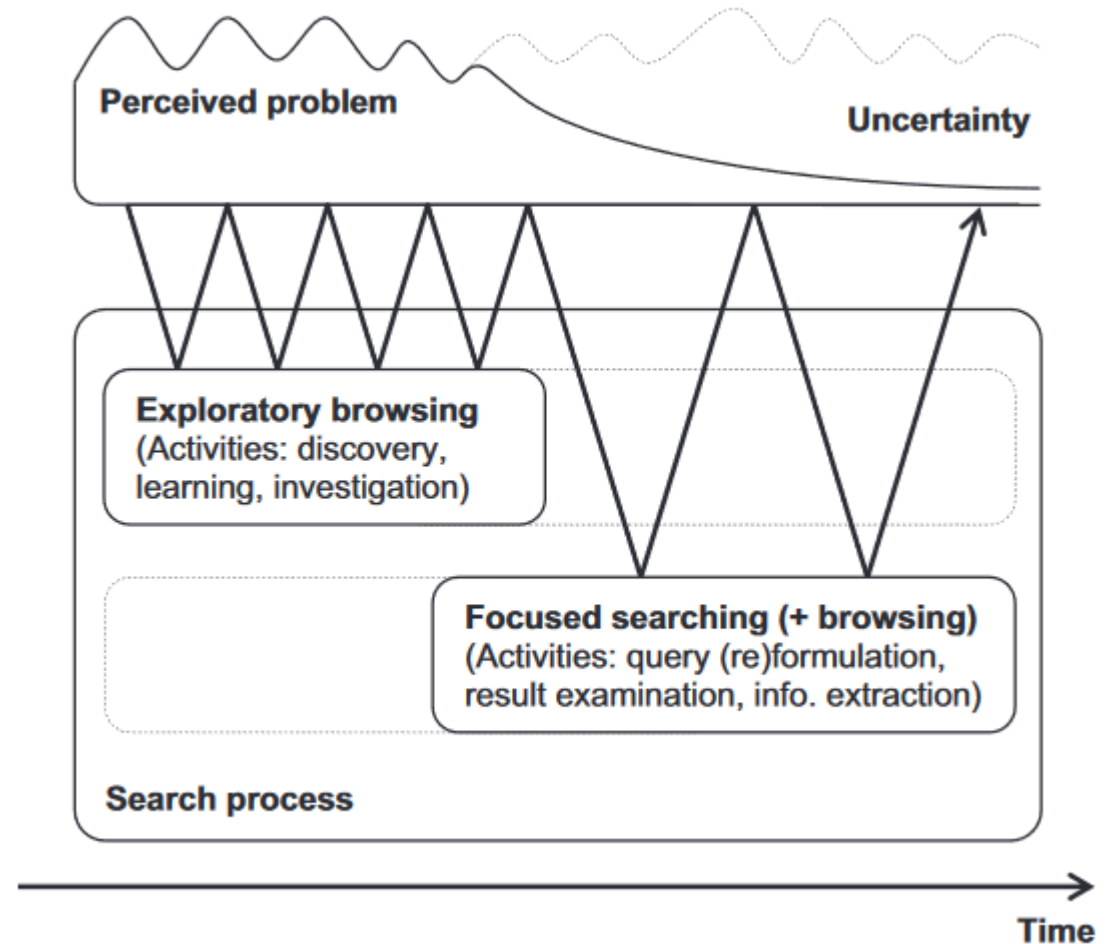
- tradiční model: jasný informační dotaz se páruje s reprezentací dokumentu v systému (*lookup search*) – jedna správná odpověď nebo výsledek vyhledávání
- širší perspektiva – více dokumentů s jasným vymezením
- od 90. let nové pohledy
- tradiční modely nereprezentovaly jak lidé interagují s vyhledávacími systémy a webem
- alternativní přístupy a modely překonávají paradigma „*dotaz-výsledek*“

Nové modely vyhledávání

- exploratory search
- *„an information-seeking problem context that is open-ended, persistent, and multi-faceted and information-seeking processes that are opportunistic, iterative, and multi-tactical“* ([White, Roth, 2009](#))
- váhové dotazy, proximální dokumenty, prozkoumávání prostředí, selektivní výběr, strategie se tvoří postupně
- exploratorní vyhledávání je stále vágní pojem

Exploratory search

- exploratory browsing
- focused search

Nové modely vyhledávání

- berrypicking (Marcia Bates, 1989) – *před webem*
- dynamická alternativa k tradičním modelům IV
- metaforický konstrukt sbírání borůvek

- information foraging theory – *s webem*
- IV jako metafora organismu v honbě za přežitím
- vyhledávání jako lov, lidé jako lovci

- exploratorní vyhledávání je i o cestě samotné

Co nás čeká?

- Proces vyhledávání
- Vyhledávání jako služba
- Techniky a modely vyhledávání
- Rešeršní strategie a jejich aplikace
- Hodnocení výsledků vyhledávání
- Zpracování výsledků vyhledávání
- Vyhledávání různých typů informací a dokumentů
- **Praktické dovednosti ve vyhledávání**

Vyhledávačka

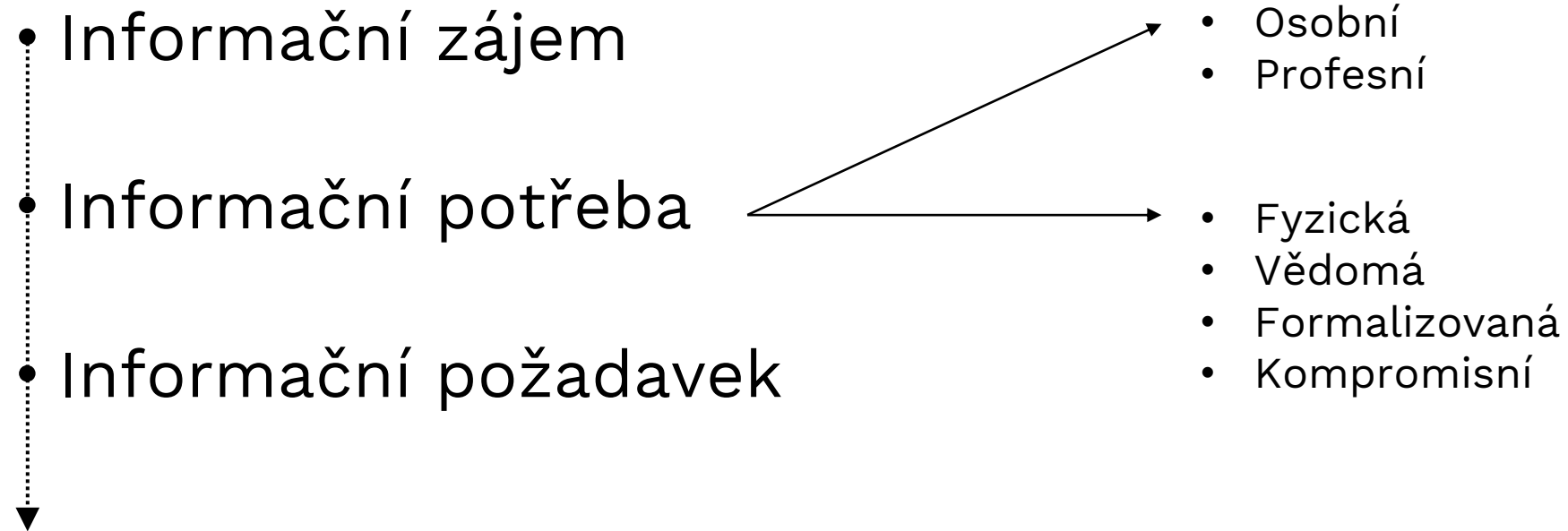

Rembrandt namaloval obraz filozofa hledícího na bystu řeckého básníka. Medailon na krku filozofa zřejmě reprezentuje další významnou osobnost. Kdo to pravděpodobně je?

Aktéři procesu vyhledávání

- Původce informace, autor
- Instituce (*producenti, zprostředkovatelé*)
- Informační profesionál
- Informační systémy a informační zdroje
- Uživatel

Uživatel v procesu vyhledávání

Co nás bude zajímat nejvíce?

- Uživatel a jeho inf. potřeba, především jak z uživatele dostat informační požadavek co nejvíce odpovídající jeho informační potřebě – *referenční rozhovor*.
- Informační profesionál a jeho/naše role ve vyhledávání informací, především dovednosti ve *vyhledávání zdrojů, jejich hodnocení a zpracování*.
- Informační zdroje a jejich struktura, jak fungují, jak je dotazovat co nejefektivněji. *Typy dokumentů a informací, které jsou v nich uloženy*.

Požadavky na ukončení

- Průběžné úkoly – *občasně mohou být*
- Rešerše na zvolené téma
- Zkouška (praktická)
- Docházka

Vyhledávačka na doma

Jaké je identifikační číslo lampy
pouličního osvětlení, která stojí vedle
vchodu do Mahenova památníku v Brně?

Příště...

- Kdo je to informační profesionál? Co musí umět?
- Vyhledávání jako služba knihoven.
- Jak vést úspěšný referenční rozhovor?
- Jak z člověka, který ještě neví co chce, dostat smysluplnou informaci o tom, co by možná chtěl?